Riksdagens skattedelegation
sara.kuitunen@eduskunta.fi

Hänvisning
RP 244/2018 rd

Kontaktperson
Avdelningsjurist Ida Hellgren

Ärende
YTTRANDE OM REGERINGENS PROPOSITION TILL RIKSDAGEN MED FÖRSLAG TILL LAGAR OM ÄNDRING AV LAGEN OM INKOMSTDATASYSTEMET OCH 28 a § I LAGEN OM SKATT PÅ ARV OCH GÅVA SAMT 112 a § I INKOMSTSKATTELAGEN

Begäran om yttrande

Riksdagens skattedelegation har begärt landskapsregeringens yttrande om regeringens proposition RP 244/2018 rd till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om inkomstdatasystemet och 28a § i lagen om skatt på arv och gåva samt 112 a i inkomstskattelagen.

Landskapets behörighet

Landskapet Åland har enligt 18 § 5 punkten i självstyrelselagen för Åland lagstiftningsbehörighet avseende landskapet tillkommande tilläggsskatt på inkomst och tillfällig extra inkomstskatt, landskapet tillkommande närings- och nöjesskatter, grunderna för avgifter till landskapet och kommunerna tillkommande skatter.

Enligt 27 § 36 punkten i självstyrelselag för Åland har riket lagstiftningsbehörighet i fråga om skatter och avgifter med de undantag som nämns i självstyrelselag för Åland 18 § 5 punkten.

Inom ramen för den åländska kommunalbeskattningen har landskapet behörighet med koppling till skyldigheter att lämna uppgifter för beskattningen, och därmed har lag om inkomstdatasystemet en betydelse för landskapets lagstiftningsbehörighet inom beskattningen.

Vidare har landskapet lagstiftningsbehörighet enligt 18 § i självstyrelselag för Åland avseende ett flertal områden som på olika sätt har en koppling till lag om inkomstdatasystemet. Sådana lagstiftningsbehörigheter är i huvudsak lagtingets organisation och uppgifter, landskapsregeringen och

under denna lydande myndigheter och inrättningar, landskapets tjänstemän, arbetspensionsskydd för landskapets anställda och för förtroendevalda inom landskapsförvaltningen samt för rektorer, lärare och timlärare vid grundskolor i landskapet, kommunernas förvaltning, kommunernas tjänsteinnehavare, hälso- och sjukvård med vissa undantag, socialvård, undervisning, främjande av sysselsättning och statistik om förhållandena i landskapet.

Inom dessa områden finnas landskapslagstiftning som innebär att åländska myndigheter och kommuner behöver uppgifter om privatpersoners inkomstuppgifter för att kunna handlägga ärenden om pensioner, förmåner och avgifter enligt landskapslagstiftning.

Förslagets innehåll

I propositionen föreslås att lagen om inkomstdatasystemet ska ändras så att bestämmelser som behövs för att en utvidgning av systemet till att omfatta också pensions- och förmånsinkomster fogas till lagen. I den första fasen av lagreformen för att införa inkomstdataregistret, som gjordes i januari 2018, togs endast de bestämmelser in i lagen som behövs för att systemet ska omfatta de uppgifter om löneinkomster och andra prestationer som arbetsgivarna meddelar.

De viktigaste ändringarna i denna fas för Ålands del är paragraferna om datainnehållet i inkomstdataregistret, som har utökats med behövliga bestämmelser om vilka uppgifter om pensions- och förmånsinkomster som ska införas i inkomstdataregistret.

Bestämmelser som krävs med anledning av landskapslagstiftningen införs i sin helhet i denna fas.

Lagarna ska träda i kraft 1 mars 2019 för tillämpning på uppgifter om pensions- och förmånsinkomster som betalts ut först efter den 1 januari 2020.

Landskapsregeringens yttrande

Landskapsregeringen har under året lämnat tre utlåtanden med anledning av lag om inkomstdatasystemet till finansministeriet. Det tredje utlåtandet till finansministeriet avsåg ett utkast av mindre delar av propositionen RP 244/2018 rd. Landskapsregeringen har inte tidigare fått möjlighet att lämna utlåtande avseende hela RP 244/2018 rd. Skattedelegationen har nu begärt yttrande avseende propositionen och landskapsregeringen har fått svarstid om 5 arbetsdagar. Det har inte funnits möjlighet att under den korta tiden bereda och granska alla delar i propositionen som gäller Åland. Landskapsregeringen anser att det är ohållbart att svarstiderna är så korta att det inte går att bereda yttranden på rikslagstiftningen och därmed bevaka de åländska intressena på ett seriöst sätt.

Det har under hösten framgått att tre landskapslagar som inkluderar handläggning av förmåner inte innehåller sådan sekretessbrytande bestämmelse som krävs för att den handläggande myndigheten eller kommunen ska kunna ta del av sekretessbelagd information om inkomstuppgifter i inkomstdatasystemet. Dessa landskapslagar är barnomsorgslag (2011:86) för Åland, LL (2015:68) om hemvårdsstöd och

LL (2007:23) om grunderna för avgifter till Ålands hälso- och sjukvård, och ett utredningsarbete har påbörjats. Särskilt beaktat att landskapsregeringen inkluderats i processen i ett sent skede förutsätter landskapsregeringen att då landskapslagstiftningen ändras så att en sekretessbrytande regel införs, kommer kommunikationen med enheten för inkomstdataregistret att fungera så att datainnehållet i inkomstdataregistret ändras i skyndsam ordning så att det blir möjligt för de åländska användare som berörs att få tillgång till uppgifter i inkomstdatasystemet i enlighet med tillämpningsdatum i landskapslagen.

I den allmänna motiveringen sid 7 anges antal prestationsbetalare och antal inkomstslag som prestationsbetalaren lämnar uppgift om. Eftersom landskapsregeringen har fått så kort tid att bereda yttrande avseende hela RP 244/2018 rd har inte funnits möjlighet att granska att uppgifterna avseende landskapet såsom det antal inkomstslag som anges för Ålands landskapsregering eller andra prestationsbetalare inom landskapet är korrekta.

Genom förslaget ges behörighet i lagens 13 § för åländska myndigheter och kommuner att bli uppgiftsanvändare enligt landskapslagstiftning med bestämmelser om rätt att ta del av inkomstuppgifter. En konstruktiv dialog har förts om olika lösningar mellan finansministeriet och landskapsregeringen, och förslaget från finansministeriet har ändrat från en uttömmande lista på åländska uppgiftsanvändare enligt landskapslagstiftning till ett förslag om en 25 punkt i 13 §. Lydelsen har ändrat från det utkast som presenterades för landskapsregeringen tidigare till den nu förslagna versionen i RP 244/2018 rd, med anledning av justitieministeriets utlåtande.

Landskapsregeringen omfattar den nu föreslagna lydelsen i 13 § 25 punkten i lag om inkomstdatasystemet. Det är ett ändamålsenligt sätt att hänvisa till landskapslagstiftningen, till skillnad mot alternativet att på detaljnivå ange samtliga landskapslagar direkt i 13 § på motsvarande sätt som rikslagstiftning. Inom ramen för de åländska lagstiftningsbehörigheterna skulle i så fall krävas inblandning av båda parlament, lagtingets beslut om landskapslagstiftning och riksdagens beslut om ändring av lagen om inkomstdataregistret med anledning av lagtingets beslut.

I detaljmotiveringen anges exempel på landskapslagar och myndigheter i landskapet som omfattas av 13 § 25 punkten. Det är mycket viktigt att texten om att förteckningen inte är uttömmande kvarstår, eftersom rättsläget kan komma att ändra genom ändringar av landskapslagstiftningen. Detaljmotiveringen får inte medföra en inskränkande effekt avseende tolkningen av tillämpningen av 13 § 25 punkten till den delen.

I detaljmotiveringen sid 25 måste texten *i första hand* strykas på första raden i sidans fjärde stycke. Landskapsregeringen anser att det saknas skäl att göra någon skillnad mellan de landskapslagar som gör rikslagar tillämpliga genom blankettlagstiftning och de landskapslagar som i fulltext anger lagens innehåll.

Landskapsregeringen anser att förslagets 25 punkt till 13 § och tillhörande detaljmotivering, med de undantag som anges ovan, är förenlig med självstyrelselag för Åland.

Enligt propositionen ska lagarna träda i kraft 1 mars 2019, och tillämpas på uppgifter om pensions- och förmånsinkomster som betalats ut den 1 januari 2020 eller därefter. Enligt 25 § i lag om inkomstdatasystemet ska bl.a. pensionsanstalter enligt 13 § 2 punkten kunna ta del av uppgifter i inkomstregistret från den 1 januari 2019. Under avsnitt 2 om ikraftträdande och tillämpning anges att avseende 13 § 25 punkten ska möjlighet till uppgiftslämning finnas fr.o.m. den 1 januari 2020 eftersom behovet av uppgifter för de åländska uppgiftsanvändarna motsvarar de uppdrag för vilka uppgifter börjas lämnas ut den 1 januari 2020.

Landskapet Åland är också en pensionsanstalt som måste få möjlighet att ta del av uppgifter i inkomstregistret från den 1 januari 2019, men någon ändring av lagens 25 § har alltså inte föreslagits med anledning av detta. Landskapsregeringen förutsätter att även 25 § i lagen ändras så att en hänvisning till 13 § 25 punkten avseende landskapet Åland som en pensionsanstalt och ges motsvarande tillgång till registret som de pensionsanstalter som omfattas av rikslagstiftning.

Lantråd Katrin Sjögren

Minister Mika Nordberg